ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಟಣೆ - ಅಕ್ಟೋಬರ್ 20, 2020

ನಮ್ಮ ಕಳಕಳಿ

ಲಾಕ್-ಡೌನ್ ಮತ್ತು ಲಾಕ್‌ಡೌನ್ ಸಡಲಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ, ಜೀವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದರ ನಡುವೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸಮತೋಲನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್ ಹಾಗು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಧನಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದಿರುವ ಕಾರಣ, ತೀವ್ರವಾದ ಧೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಹುಪಾಲು ಮಕ್ಕಳು 'ಕಲಿಕೆಯ ನಷ್ಟ'ವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮವು ಸಮಾಜದ ಕೆಳಸ್ತರದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಹಾಗು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಬೆಂಬಲ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬದುಕುಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿನ ಒತ್ತಡವವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಕಲಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇತರ ಹಲವು ಪೂರಕ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿತ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ತಾಣವಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಬಿಸಿ ಹಾಲು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ   ಹಾಗು ರೋಗನಿರೋಧಕ ವಿಟಮಿನ್ ಮಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ . ಭಾರತವು ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದ್ದು   ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಲಿದೆ .ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿ ಊಟವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಈ ಹಾನಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಪಡಿತರ ದಿನಸಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಥವುಗಳ ಬೆಂಬಲದ ಪ್ರಮಾಣವು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವೂ ಮಗುವಿಗೆ ಅದರ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಶಾಲೆಯು ಮಗುವಿನ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ ಇರುವ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿವೆ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಹಾಗು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳು ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ದತಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ . ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ದತಿ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಗುಳಿಯುವುದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ   ಕಳಂಕ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತದೆ .

ಮನವಿ

ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಲೆಯ ಲಾಕ್ ಡೌನ್ ಅನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖಗೊಳಿಸುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕು. ಶಾಲಾ ತೆರೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ವಿವಿಧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತರಗತಿಗಳು / ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬಹುದು, ಶಾಲೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಶಾರೀರಿಕ ಅಂತರಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬಹುದು. ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನೀರು, ಸಾಬೂನು, ಸ್ಯಾನಿಟೈಜರ್‌ಗಳು, ಥರ್ಮಲ್ ಸೆನ್ಸರ್‌ಗಳು, ಮುಖ ಮುಸುಕುಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡಲು ಇದು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹೂಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ವಾರದಲ್ಲಿ 2 ದಿನಗಳಾದರು ಸೀಮಿತ ಗಂಟೆಗಳ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ನಿಷೇಧ, ಸೀಮಿತ ಅವಧಿಗೆ ಶಾಲೆ ಮುಚ್ಚುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಮತಿಸುವಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾರ್ಡ್ ಮಟ್ಟದ ವಿಧಾನವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 'ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರಿ' ಎನ್ನುವುದು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದದ್ದು, 'ಒಂದೇ-ಗಾತ್ರವು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸರಿಹೊಂದುವುದು' ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತುರ್ತು ಅವಲೋಕನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಮೇಣ ಶಾಲೆಗಳ ಪುನರಾರಂಭ, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಗಮವನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸುವುದು ತುರ್ತಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗವಾದರೂ ನಾವು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಸ್ತರದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಹಾಗು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನುಮೋದಿಸಿದವರು:

1. ನಿರಂಜನಾರಾಧ್ಯ.ವಿ.ಪಿ., ಸೀನಿಯರ್ ಫೆಲೋ, ಮಗು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಕೇಂದ್ರ, ಎನ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಐಯು
2. ಶಂಕರ್ ಹಲಗಟ್ಟಿ, ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಾಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಧಾರವಾಡ.
3. ಆನಂದ, ಬನವಾಸಿ ಬಾಲಗಾ
4. ರಿಷಿಕೇಶ್, ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
5. ನಾಗೇಶ್ ಅರಲಕುಪ್ಪೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಚರ ವೇದಿಕೆ
6. ವೈ ಜೆ ರಾಜೇಂದ್ರ, ಪಿಯುಸಿಎಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ

7. ಮೊಯ್ಯುದ್ದೀನ್ ಕುಟ್ಟಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು , ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಮನ್ವಯ ವೇದಿಕೆ
8. ಬಿ. ಶ್ರೀಪಾದ ಭಟ್, ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನಾಂದೋಲನ
9. ರೇಶ್ಮಾ, ಆಕ್ಷನ್ ಏಯ್ಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು
10. ಅಮ್ಮನ್ ಮದನ್, ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
11. ಡಾ. ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಕಾರ್ಪಗಮ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು
12. ಸರೋವರ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಕ್ತಿ
13. ಡಾ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಕ್ಕಿಲ್ಲಾಯ, ಎಂ.ಡಿ., ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಜ್ಞ, ಮಂಗಳೂರು
14. ದಿಲೀಪ್ ಕಾಮತ್, ಹಿರಿಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು, ಬೆಳಗಾವಿ
15. ಡಾ.ವಸುಂಧರಾ ಭೂಪತಿ, ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕಿ ಹಾಗು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಯು.ಭೂಪತಿ ಸ್ಮಾರಕ ಟ್ರಸ್ಟ್
16. ಬಿ.ಟಿ.ವೆಂಕಟೇಶ್, ಪ್ರಖ್ಯಾಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಗಾರರು, ರೀಚ್ ಲಾಯರ್ಸ್,
17. ಶ್ರೀರಂಜನಿ ರಂಗನಾಥನ್, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
18. ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಕಾಸಿನಾಥನ್, ಐಟಿ ಫಾರ್ ಚೇಂಜ್

PRESS RELEASE – OCTOBER 20, 2020

CONCERN

1. Between lock-downs and relaxations, governments are trying to find the **right balance between saving lives and keeping the economy going**. A similar **balance is essential in education as well**. A very small percentage of students are able to connect to online education, most are not, owing to lack of infrastructure, electricity, devices or connectivity. The majority are suffering severe 'learning loss', due to being out of school for several months, with severe long term negative impact. This detrimental impact is higher on the children from marginalized groups, where family support is lesser, owing to higher survival pressures due to the COVID-19 pandemic.
2. Apart from learning, the school is an important site for many other aspects of education, including nutrition and health. The lock-down of schools has deprived children of nutritious mid-day meals. India already has a high malnutrition status, with unacceptably high levels of stunting and wasting, and the continued deprivation of mid-day meals will aggravate this harm. Providing dry rations occasionally to the family will not mitigate this harm, as the volume of such support is both much lesser and meant for the family, which will reduce its availability to the child.
3. The school is a place for safety and security of the child. Research alerts that early marriages are becoming more common post the pandemic. Early marriages are associated with dis-empowerment of girls and early child bearing will wreak further havoc on their health as well as health of their children. In the absence of school, more children are being pushed into child labor. Early marriage, child labor and malnutrition will contribute to students further dropping out of school. Children being forced to drop out of schools violates their right to free and compulsory education, which is a blot on our society

REQUEST

1. Hence, it is absolutely essential that the **complete school lock-**down be reversed. This does NOT mean all schools have to open and go back to the pre-pandemic normal. School opening needs to be phased, different classes/sections can be open on different days, school timings can be limited and staggered. These measures can keep the number of students in the school at levels that allow for physical distancing. Water, soap, sanitizers, thermal sensors, masks must be provided to schools in adequate quantities, by the government, along with support from the local health centres, to allow for a hygenic environment. This is a necessary investment to keep our children safe. Even 2 days a week with limited hours of schooling is a huge improvement over not having school at all, or having some version of online education.
2. In-spite of all precautions, it is possible that positive cases may be detected. Quarantining, school closure for limited period etc. will need to be done. It is best to decentralize such decisions to the taluka or gram panchayat level, to allow greater flexibility and

responsiveness. A similar ward-level approach in Bengaluru is showing benefits. The current ‘**keep all schools closed**’ is a centralized, ‘one-size-fits-all’ decision, which needs an urgent re-look. Phased and gradual school reopening, as well as the resumption of Vidyagama, (the program initiated by the Government of Karnataka), in a voluntary and decentralized manner is immediately needed. Anything else would compound the harm we are inflicting on children, especially those from the marginalized groups.

ENDORSED:

1. B.T.Venkatesh, Renowned Human Rights Activist , Reach Lawyers
2. Niranjanaradhya.V.P., Senior Fellow , Centre for Child and the Law , NLSIU
3. Rishikesh, Azim Premji University
4. Amman Madan, Azim Premji University
5. Y J Rajendra, PUCL Karnataka
6. Moyyuddin Kutti, President, School Development and Monitoring Committee Coordination Forum
7. B.Sripada Bhat, Samana Shikshanakkagi Janandolan
8. Reshma, Action Aid , Bengaluru
9. Dr. Sylvia Karpagam Public health doctor and researcher
10. Sarovara , Karnataka Vidyarthi Shakti
11. Shankar Halagatti, Former Chairperson , Bala Academy , Dharwad.
12. Nagesh Aralakuppe, Karnataka Vichara Vedike
13. Ananda , Banavasi Balaga
14. Dr.Srinivasa Kakkilaya, M.D.,Medical Expert, Mangalore
15. Dileep Kamath , Senior Activist, Belgaum
16. Dr.Vasundhara Bupathi, Renowned Writer and the Chairperson, U.Bhupati Meorial Trust
17. Sriranjani Ranganathan, Foundation for Education, Ecology and Livelihood
18. Gurumurthy Kasinathan, IT for Change

MEDIA LINKS / ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಲಿಂಕ್‌ಗಳು

1. https://www.livemint.com/news/business-of-life/**out-of-school-children-likely-to-double**-in-india-due-to-coronavirus-11597574633476.html
2. https://www.thehindu.com/news/national/karnataka/**sharp-rise-in-child-marriages**-during-lockdown/article32379348.ece
3. https://www.thehindu.com/news/national/karnataka/**many-girls-drop-out-of-college**-after-being-pressured-into-marriage/article32649616.ece

4. https://thewire.in/education/nhrc-covid-19-schools-**midday-meals**
5. https://poshan.outlookindia.com/amp/story/poshan-news-the-impact-of-covid-19-pandemic-on-**children-adolescents-health**/361206?__twitter_impression=true&s=09
6. https://www.thehindu.com/news/national/interview-with-unicefs-india-chief-for-**nutrition**-arjan-de-wagt-on-coronavirus/article32304958.ece
7. https://www.thehindu.com/news/international/**missing-school-is-worse-than-covid-19-for-kids**-uk-government-health-advisers/article32425785.ece
8. https://www.article-14.com/post/**hunger-threatens-india-malls-open-but-anganwadis-stay-shut**

9. https://jamanetwork.com/journals**/jamapediatrics**/fullarticle/2766113
10. https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2766114 (school closures have negative effects and lead to greater medical, economic, and social problems)

11. https://www.thehindu.com/news/national/other-states/**classes-9-12-to-resume-in-four-northeastern-states**-from-monday/article32653425.ece
12. https://www.thehindu.com/news/international/**millions-in-europe-head-back-to-school**/article32499527.ece